

Lp Erkki Keldo
majandus- ja tööstusminister
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie 06.03.2026 nr 2-2/849-1
Meie *kuupäev digitaallkirjas* nr 1-3/60-1

Platvormitöö seaduse eelnõu

Austatud minister,

Eesti Tööandjate Keskliit tänab võimaluse eest esitada kommentaare platvormitöö seaduse eelnõule (edaspidi: eelnõu).

Toetame suunda võtta platvormitöö direktiiv üle minimaalses mahus, võimaldades säilitada platvormitöö mudeli paindlikkus. Peame oluliseks vältida üle reguleerimist direktiivi ülevõtmisel ning leiame, et eelnõu ei tohiks kehtestada direktiivist rangemaid nõudeid.

Õigusselguse tagamiseks teeme ettepaneku **täpsustada eelnõu töösuhte eeldusega seotud sätete (eelnõu §-d 5 ja 6) sõnastust**. Täpsem sõnastus on vajalik, et suureneks läbipaistvus ja ennustatavus ning oleks üheselt arusaadav, et olemasolev õiguslik raamistik töösuhte määratlemisel ei muutu.

Sellega seoses teeme ettepaneku viidata eelnõu seletuskirjas Euroopa Kohtu praktikale, eelkõige nn Yodeli kriteeriumidele, mis määratlevad iseseisva töö tunnused. See aitab vältida olukordi, kus mitmeti tõlgendatavad asjaolud mõjutavad töösuhte eelduse tuvastamist.

Samuti peaks seletuskiri selgelt rõhutama, et **töösuhte tuvastamisel ei ole määrav üksik kriteerium või asjaolu, vaid hinnata tuleb kõiki asjakohaseid asjaolusid tervikuna**. Terviklik lähenemine koos selgete kriteeriumitega suurendab õigusselgust, vähendab mitmeti mõistetavaid olukordi ning aitab ennetada töövaidluste kasvu.

Lisaks juhime tähelepanu asjaolule, et mitmed eelnõus sisalduvad sätted võivad suurendada ettevõtjate halduskoormust. Uute regulatsioonide rakendamisel **tuleb vältida ebaproportsionaalse halduskoormuse tekkimist turuosalistele**.

Teeme ettepaneku **kehtestada erandid algoritmilise juhtimisega seotud sätete osas**.

Need on vajalikud platvormi ettevõtete toimimistingimuste kaitseks (näiteks konfidentsiaalse teabe avalikustamise vältimine), samuti lõpptarbijate, kaupmeeste ja platvormitööd tegevate isikute kaitseks (näiteks pettuste ennetamine). Sellised erandid on põhjendatavad Euroopa Liidu õiguses sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte alusel.

Allpool esitame konkreetsed ettepanekud:

1. Eelnõu § 5 kohaselt võetakse töösuhte tuvastamisel arvesse juhtimise ja kontrolli ulatust platvormitöö korraldamisel, sealhulgas automaatse seire- ja otsustussüsteemide kasutamist.

Seejuures aga platvormitöö direktiivi artikli 4 lõike 2 kohaselt tuleb töösuhte olemasolu tuvastamisel lähtuda eelkõige töö tegelikest tegemise asjaoludest, sealhulgas automatiseeritud jälgimis- ja otsustussüsteemide kasutamisest platvormitöö korraldamisel, sõltumata poolte vahel sõlmitud lepingu nimetusest.

Direktiivist tuleneb selgelt, et automatiseeritud süsteeme tuleb hinnata platvormitöö korraldamise kontekstis.

Eelnõu sõnastus võib aga jätta mulje, et selliste süsteemide kasutamine iseenesest tähendab juhtimise ja kontrolli olemasolu ning viitab seega automaatselt töösuhtele. See ei ole direktiivi eesmärk.

Kuigi eelnõu seletuskirjas on selgitatud, et uusi töösuhte kriteeriume ei looda ning üksnes täpsustatakse, et juhtimine võib toimuda ka algoritmiliselt, ei kajastu see piisava selgusega seaduse tekstis.

Ettepanek:

Sõnastada § 5 järgmiselt: „Töösuhte olemasolu kindlaksmääramisel juhindutakse platvormi poolt töö üle teostatava juhtimise ja kontrolli, sealhulgas automaatsete seire- ja otsustussüsteemide abil teostatava juhtimise ja kontrolli ulatusest.“

2. Eelnõu § 6 lõike 1 sätestab, et platvormitööle kohaldatakse TLS § 1 lõikes 2 sätestatud eeldust töölepingu olemasolu kohta.

Selline viide üksnes TLS § 1 lõikele 2 võib jätta mulje, et tasu olemasolul eeldatakse alati töösuhet. Samas on töösuhte tuvastamisel olulised ka TLS § 1 lõiked 1 ja 4, mis käsitlevad alluvussuhet ning isiku iseseisvust töö tegemisel.

Kehtiva õiguse kohaselt eeldatakse töösuhet juhul lisaks, kui töö tehakse teise isiku juhtimise ja kontrolli all, kuid see eeldus on ümberlükatav, kui isik on olulisel määral iseseisev töö tegemise viisi, aja ja koha valikul.

Ettepanek:

Sõnastada § 6 (1) järgmiselt: „Platvormitööle kohaldatakse TLS § 1 lõikes 2 sätestatud eeldust töölepingu olemasolu kohta, kui tööd tehakse platvormi juhtimise ja kontrolli alluvuses vastavalt TLS § 1 lõikes 1 sätestatule.“

3. Eelnõu § 7 sätestab ulatuslikud piirangud isikuandmete töötlemisele automaatsete seiresüsteemide abil.

Seejuures on aga oluline on tagada, et need piirangud ei takistaks platvormiettevõtjatel täita õigusaktidest tulenevaid kohustusi, näiteks ennetada ning tuvastada pettusi ja väärkasutust, viia läbi platvormitöö tegijatele suunatud küsitlusi või koguda andmeid värbamisprotsessi käigus.

Selline andmetöötlus on vajalik nii teenuse turvalisuse kui ka platvormitöö tegijatele ja klientide kaitse tagamiseks.

Leiame, et ammendava regulatsiooni puudumisel tuleks lähtuda proportsionaalsuse põhimõttest.

Ettepanek:

Lisada § 7 uus lõige 4: „Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud piirangud ei kohaldu isikuandmete töötlemisele automaatsete seire- ja otsustussüsteemide abil juhul, kui see on vajalik:

- 1) Eesti Vabariigi õigusaktidest või pädeva asutuse juhistest tulenevate kohustuste täitmiseks;
- 2) Kuritegude või muude õigusvastaste tegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks;
- 3) Platvormitöö tegijatele suunatud küsitluste läbiviimiseks.“

4. Eelnõu § 8 lõige 2 näeb ette kohustuse kaasata platvormitöö tegijate ja nende esindajate seisukohti mõjuhinnangu koostamisel.

Käesolev säte peab olema kooskõlas IKÜM nõuetega, mistõttu kaasamise kohustus peab sõltuma vajadusest, mitte olema ühetaoline. Kõik andmetöötluse mõjuhinnangud ei eelda platvormitöö tegijate ega nende esindajate kaasamist ning selline kaasamine peaks jääma platvormi otsustada. Direktiiv annab esindajatele ulatuslikud kaasamisõigused ning kaasamiskohustuse kehtestamine mõjuhinnangu koostamisel kõigil juhtudel oleks põhjendamatu ning võib kaasa tuua ebaproportsionaalse halduskoormuse kasvu.

Ettepanek:

Sõnastada § 8 lõige 2 järgmiselt: “Platvorm küsib mõjuhinnangu koostamisel vajaduse korral platvormitöö tegijate ja nende esindajate seisukohti ning esitab mõjuhinnangu tulemused platvormitöö tegijate esindajatele.”

5. Eelnõu § 10 lõike 1 kohaselt peab platvorm tagama pideva inimjärelevalve automaatsete seire- ja otsustussüsteemide abil tehtavate või toetatavate otsuste mõju üle platvormitöö tegijatele, sealhulgas nende töötingimustele ja võrdsele kohtlemisele.

Seejuures platvormitöö direktiivi artikli 10 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et platvormid teostavad koos platvormitöö tegijatega esindajatega regulaarset hindamist, ning hindavad seda esindajate osalusel korrapäraselt ja igal juhul iga kahe aasta järel. Seega näeb direktiiv ette regulaarse ehk „korrapärase”, mitte “pideva” järelevalve. Selline ajamääratluse erinevus võib kaasa tuua direktiivist rangema kohustuse kehtestamise.

Lisaks sätestab **eelnõu § 10 lõige 4**, et juhul kui järelevalve või hindamise käigus tuvastatakse diskrimineerimise oht või platvormitöö tegijate õiguste rikkumine, peab platvorm võtma meetmeid selliste olukordade vältimiseks, sealhulgas muutma või lõpetama automatiseeritud süsteemi kasutamise.

Eelnõu seletuskirja kohaselt on süsteemi muutmine või kasutamise lõpetamine üks võimalikest meetmetest. Ettevõtluse seisukohast on oluline aga rõhutada, et tegemist peaks olema viimase abinõuga.

Ettepanek:

- 1) Sõnastada § 10 lõige 1 järgmiselt: „Platvorm tagab korrapärase inimjärelvalve automaatsete seire- ja otsustussüsteemide tehtavate või toetatavate üksikotsuste mõju üle platvormitöö tegijatele, sealhulgas nende töötingimustele ja võrdsele kohtlemisele töökohal.“
- 2) Sõnastada § 10 lõige 4 järgmiselt: „Kui inimjärelvalve või hindamise käigus ilmneb, et automaatsete seire- ja otsustussüsteemide kasutamisel esineb töö diskrimineerimise risk, või tuvastatakse, et automaatse seire- või otsustussüsteemi tehtud või toetatud üksikotsustega on rikutud platvormitöö tegija õigusi, võtab platvorm meetmed selliste olukordade ärahoidmiseks, sealhulgas, kui muud meetmed on ammendatud, muudab automaatset süsteemi või lõpetab selle kasutamise.“

6. Eelnõu § 11 lõike 4 kohaselt peab platvorm juhul, kui automaatse süsteemi abil tehtud või toetatud otsus rikub platvormitöö tegija õigusi, parandama otsuse viivitamata, kuid hiljemalt 14 kalendripäeva jooksul. Kui otsust ei ole võimalik parandada, hüvitab platvorm tekitatud kahju ning võtab meetmed selliste olukordade vältimiseks, eelkõige muudab automaatset otsustusprotsessi või lõpetab selle kasutamise.

Sarnaselt eeltoodule on oluline rõhutada, et automaatse otsustusprotsessi muutmine või kasutamise lõpetamine peaks olema viimane abinõu ning kohaldatav üksnes juhul, kui see on rikkumise suhtes proportsionaalne ning muud meetmed on ammendatud.

Ettepanek:

Sõnastada § 11 lõige 4 järgmiselt: „Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud automaatse süsteemi tehtud või toetatud otsused rikuvad platvormitöö tegija õigusi, parandab platvorm otsuse viivitamata, kuid hiljemalt 14. kalendripäeval. Kui otsust ei ole võimalik parandada, hüvitab platvorm tekitatud kahju ning võtab meetmed selliste olukordade vältimiseks, sealhulgas, kui muud meetmed on ammendatud, muudab automaatset otsustusprotsessi või lõpetab selle kasutamise.“

7. Eelnõu § 12 lõike 1 kohaselt peab platvorm platvormitöö tegijate tervise kaitseks rakendama töötervishoiu ja tööohutuse seaduses sätestatud nõudeid.

Sarnaselt kaugtööle on platvormidel keeruline kohaldada töötervishoiu ja tööohutuse seadust platvormitöö tegijatele täies ulatuses, kuna platvormitöö erineb oluliselt tavapärasest töö tegemisest tööandja tegevuskohas.

Näiteks ei ole praktikas võimalik tagada tööandja tavapäraseid kohustusi, nagu esmaabi andmine töökohal või vajaduse korral töötaja viivitamatu töölt kõrvaldamine haigestumise tõttu, kui töö ei toimu tööandja ruumides.

Ettepanek:

Sõnastada § 12 lõige 1 järgmiselt: „Platvorm rakendab töötervishoiu ja tööohutuse seaduses sätestatud nõudeid platvormitöötajate tervise kaitseks niivõrd, kuivõrd see on platvormitöö eripärasid arvestades võimalik, sealhulgas:..”

8. Eelnõu ei näe ette erandeid algoritmilise juhtimisega seotud kohustustele. Samas on teatud erandite kehtestamine vajalik, et tagada platvormiettevõtete toimimistingimused ning kaitsta lõpptarbijaid, kaupmehi ja platvormitöö tegijaid.

Sellised erandid ei välistaks direktiivi III peatükis sätestatud kohustuste kohaldamist tervikuna, vaid piiraksid nende kohaldamist üksnes olukordades, kus nende täitmine tooks kaasa olulise kahju ettevõttele või avalikkusele. Need erandid on põhjendatavad Euroopa Liidu õiguses kehtiva proportsionaalsuse põhimõtte alusel.

Lisaks on direktiivi artikli 21 lõike 2 kohaselt konfidentsiaalse teabe avaldamise üle otsustamine kohtu pädevuses. Seega peaks konfidentsiaalse teabe avaldamise otsustamine jääma üksnes kohtu pädevusse, et tagada tasakaal ärisaladuste kaitse ja õiguskaitse vahel.

Seega võib algoritmilise juhtimisega seotud kohustuste ja piirangute jäik kohaldamine kahjustada platvormiettevõtete infosüsteemide turvalisust ning samuti platvormitöö tegijate ja klientide turvalisust. Platvormidel peab olema võimalus tegutseda viivitamata ja vajaduse korral automatiseeritud vahendite abil olukordades, kus see on vajalik turvalisuse või muu olulise avaliku huvi kaitseks. Näiteks täidavad platvormil olulist rolli pettuste, väärkasutuse ja muu õigusvastase tegevuse tuvastamisel ja ennetamisel.

Ettepanek:

Lisada eelnõusse uus paragrahv:

„§ 15. Erandid algoritmilise juhtimise kohustustele

Käesoleva seaduse paragrahvides 7–14 sätestatud algoritmilise juhtimise kohustusi ei kohaldata juhul, kui nende täitmine:

- 1) kahjustab ärisaladuse või muu kehtiva õigusaktiga kaitstud teabe kaitset, sealhulgas teavet sisemise hinnakujunduse, algoritmilise hinnastamise loogika või tellimuste jaotamise algoritmide kohta;
- 2) Ohustab avalikku korda või platvormi infosüsteemide turvalisust;
- 3) takistab pettuste või muu õigusvastase tegevuse ennetamist, avastamist või uurimist.”.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Hando Sutter

Tegevjuht